

MEDIA GRAFICA

Utges av Grafiska Medieförbundet – 100 år 2008

Nr 1 2008

Hantverket -
500 år före GMf...
fram till modern grafisk industri

*Calle Zetterström
löser problem på Alfa
Print AB.*

helhet

Exakta erbjuder allt från idé och layout till tryck och distribution av färdiga trycksaker.

grafisk formgivning

fotografering

repro

digitaltryck

tryck

distribution

trading

www.exakta.se | 0451-70 65 10

exakta

GMf-are i Stockholm

Är du pensionär – eller blir det inom kort – och har lust att träffa gamla yrkeskolleger? Då ska du söka inträde i SGFT's Veteranklubb. Vi är cirka 200 medlemmar som träffas under trevliga former ett tiotal gånger under året, går på studiebesök och arrangerar resor både inom och utom landet.

Välkommen!

Namn:.....

Adress:.....

Postnr..... Postadress.....

Telefon hem..... Mobiltelefon .....

Ansökan skickas till SGFT's Veteranklubb, Coldinutrappan 3, I 2 28 Stockholm
eller ring till Berndt Svensson, telefon 08-653 40 31

Förbättring eller försämring?

Nu har vi kommit en bit in på det nya året och som vanligt undrar vi alla vad det ska komma att bära med sig. Vissa förändringar som gäller arbetet/kontakterna mellan Ledarna och dess föreningar beslutades av Ledarnas förbundsstyrelse, FS, redan i november 2007. Förändringar som vi har anledning att följa med stor uppmärksamhet. Det jag talar om är beslutet att ta bort systemet med föreningsansvariga ombudsmän och ersätta dem med fyra föreningskoordinatorer placerade inom serviceenheten. Deras uppgift är att utifrån det basservicepaketet, som Ledarnas FS beslutat om, svara för kontakterna med föreningarna. Det togs även ett beslut om ett tilläggspaket, där service utöver baspaketet kan fås efter överenskommelse och beslut av FS.

Förändringen innebär att det nu sker en översyn av de anslutningsavtal som en del av föreningarna har, däribland GMf. Vad detta kommer att leda till för vår del är ännu för tidigt att säga något om.

Ledarnas förhandlingschef Thomas Eriksson har uppdraget att träffa föreningarna med anslutningsavtal för att träffa en överenskommelse om hur avtalen ska förändras. Klart uttalat är att det ska bli likartade lösningar med de berörda föreningarna. Vid en första kontakt med representanter för Ledarna gick vi igenom hur det nuvarande avtalet är utformat och hur det tillämpats. Vi kommer att mötas igen efter att vi fått ett förslag från Ledarna som jag hoppas vi ska kunna diskutera på vårt representantskapsmöte den 26 april.

I och med den beslutade förändringen så blir det en klar och tydlig rågång mellan vad som åvilar föreningarna å ena sidan och Ledarna å den andra. Ansvaret och kraven på föreningarna när det gäller de branschspecifika frågorna och demokratiprocessen ökar, vilket jag hoppas att vi i föreningarna klarar av. I annat fall kan förändringen leda till sämre engagemang och minskat intresse från såväl förtroendevalda som våra medlemmar. Jag är inte

odelat positiv till förändringen och vill därför "flagga" för vad följderna kan bli om vi i föreningarna inte kan leva upp till vad som krävs av oss.

Den uppmärksamme läsaren av Media Grafica nr 4 2007 kunde se att det i huvudet fanns ett tillägg: 100 år 2008. Sveriges Grafiska Faktorsförening, nuvarande GMf, bildades nämligen den 24 april 1908 på Hotell Kronprinsen i Stockholm. Det kommer att högtidlighållas med en mottagning och jubileumssupé samma dag som vårt ordinarie representantskapsmöte i april. I samband med jubileet ger vi även ut en jubileumsskrift/bok som i dagarna går till tryckeriet. Den skildrar ett sekel, som varit omvälvande för våra medlemmar och den grafiska branschen. Ja, hela vårt samhälle har under dessa 100 år genomgått en oerhörd förvandling från industrialismens intåg till vårt nuvarande teknologiska it-samhälle.

Jubileumsskriften skildrar inte bara vår historia utan där finns även ett avsnitt om "Ledarskap från 1900-talet och framåt till våra dagar ur Ledarnas perspektiv". Här kan vi följa hur synen på ledarskap från tid till annan har skiftat. Skriften avslutas med ett avsnitt om "Framtida grafisk kommunikation och produktion". En spännande och initierad artikel om hur framtiden kan komma att se ut för de, som i en framtid är verksamma i vår bransch.

Jag vill inte avslöja något mer ur boken men kan utlova att den, som tar sig tid att läsa den inte kommer att bli besviken på dess innehåll. Boken kommer att delas ut vid jubileet men även distribueras till våra lokalavdelningar.

Hans-Erik Forssten, förbundsordförande
hans.forssten@swipnet.se

MEDIA GRAFICA

GRAFISKA MEDIEFÖRBUNDET

Innehåll

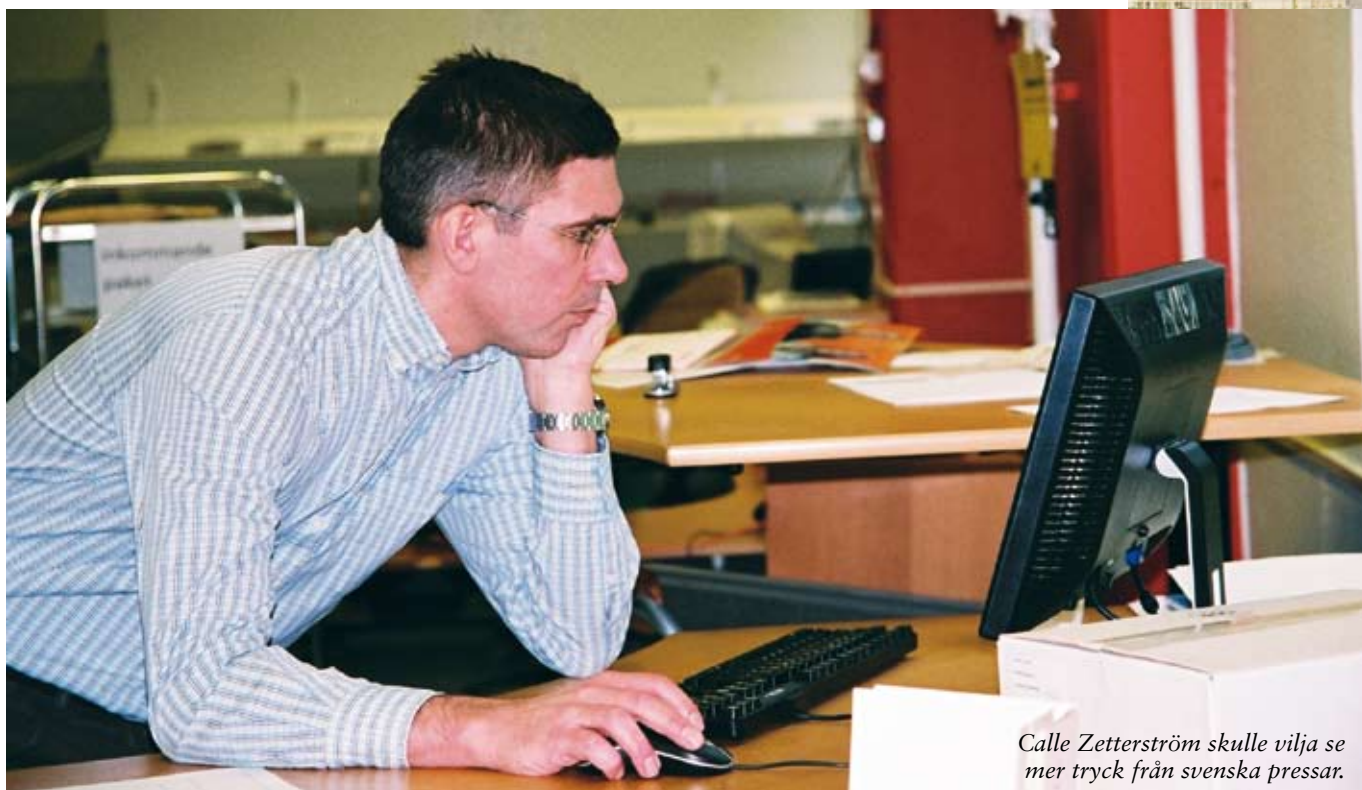
Ledare.....	3
30 ton papper omvandlas till trycksaker.....	4
Så föddes grafisk industri.....	6
Web-to-print Sverige långt framme	8
Ledarnas förbundsrad	9
A-kassa ska utredas	10
GMf ger ut 100-årsbok.....	11
Avdelningsinfo	12
Kalendariet.....	14
Mediakrypto	15

Miljöbild från ca år 1400. I förgrunden syns den italienske humanisten och publicisten Aldus Manutius arbete. Foto: Erich Lessing/BL Bildbyrå.

Redaktör: Kerstin Orsén
kerstin.o@euromail.se
Tel: 0707-785 770
Adress: Box 120 69,
102 22 Stockholm
Ansvarig utgivare: Hans-Erik Forssten
hans.forssten@swipnet.se
I redaktionen: Gerhard Dreilich,
Lars-Erik Karlsson,
Karl-Erik Andersson
Produktion: exakta media, Malmö
Tryckning: exakta tryck, Hässleholm, 2007
Annonser: Monika Fogelberg
monika@exakta.se
Tel: 0451-70 65 93
ISSN 0017-2979

30 ton papper omvandlas till trycksaker varje dygn

Calle Zetterström skulle vilja se mer tryck från svenska pressar.

Produktionschefen Calle Zetterström ser till att de 26 tryckverken producerar så mycket trycksaker som möjligt varje dygn.

– Det viktigaste är att se till att vi får ett juste flöde varje natt, säger han.

I år är det 60 år sedan Alfa Print AB slog upp portarna. Då som en liten skrivbyrå. Tryckeri-delen kom först senare. Sedan maj 2005 huserar företaget i en gigantisk, blå fastighet i Sundbyberg, tillsammans med flera andra företag. Närmsta grannen är Sveriges högsta inomhusklättervägg och kontorsmaskinföretaget Carl Lamm ligger åt andra hållet.

Företagets målsättning kan verka kaxigt provocerande för alla andra svenska tryckerier: att bli Sveriges bästa tryckeri. Strategin för att uppnå målet är i grunden enkel, menar företaget. I jämförelse med andra vill de:

- Leverera snabbare och säkrare.
- Utveckla och förändra snabbare.
- Ha kortare genomloppstider.
- Ägna mer tid åt kunderna.
- Utnyttja sina resurser bättre.

En trappa upp i det blå huset möts besökare av ett stort, modernt, öppet kontorslandskap i två etager som inretts för Alfa Print AB. Vid ett av skrivborden sitter Calle Zetterström, produktionschef med ansvar för att utnyttja presskapaciteten så optimalt som möjligt. Företagets strategi ger avtryck i hans arbete varje dag.

– Det mest återkommande arbetet är våra lean-production-möten. Det är korta möten på en kvart där vi tar upp hur vi ska kunna åstadkomma ständiga förbättringar. Vi diskuterar de små stegen. De stora mer genomgripande utvecklingsinsatserna och förändringarna tar ägarna beslut om, berättar han.

Allra viktigast är att hålla leveranstider och kvalitet.

– Kunden ska veta att den får materialet med rätt kvalitet på den tidpunkt vi har kommit överens om.

Det är, som alla vet, mycket som kan inträffa i produktionen. Oförutsedda händelser gör det ännu svårare att hitta den optimala beläggningen på nätterna, även om det finns en viss flexibilitet och beredskap. Facit finns först efteråt – på morgonen då Calle Zetterström kommer till jobbet.

– Ja, en tryckpress kan ha gått sönder eller så visade det sig att kundens material inte höll för tryckning så att produktionsplaneringen sprack.

Problemlösning

En fredag var det inte lika kul som vanligt på jobbet. Då upptäcktes att ett tryckark måste tryckas om i ett stort arbete på grund av ett digitalt fel. Jobbet skulle vara klart på måndagen.

– Jag lyckades få hit en tryckare på lördagen så på måndagen var allt på banan igen. Det kändes verkligen roligt att ha lyckats lösa problemet utan att det blev konsekvenser i den övriga produktionen, berättar Calle Zetterström.

Glimten i ögonen avslöjar att det är just det som gör jobbet stimulerande – att hitta lösningar på problem och ha beredskap inför oväntade händelser. Svårast är att planera nattens kommande arbete så optimalt som möjligt.

– Vi är ofta överbokade – det är svårt att hitta helt rätt nivå. Det är en jobbig avvägning. På dagarna är det enklare. Vi har en lista där alla dagens jobb står inskrivna. Då får vi också signaler mycket snabbare om något inte flyter som det ska.

Förra året investerade Alfa Print i en ny KBA Rapida 105 offsetpress, vilket blev företagets femte Rapida. På bilden syns den näst senaste, nu 2,5 år gammal.

Engagerad chef

Calle Zetterströms starka sidor som chef är att han är engagerad och noggrann, vilket förstås är en förutsättning för att kunna hålla ordning på alla de jobb som flyter genom produktionens alla delar varje dygn. Han håller utvecklingssamtal med sina 18 medarbetare och kan påverka deras lön men är inte själv lönesättande chef.

Utan att han själv säger det framgår vid rundvandringen på företaget att Calle Zetterström är en närvarande chef som gärna kommunicerar med medarbetarna. Flera medarbetare kommer fram och diskuterar olika akuta situationer. Han berättar att han försöker prioritera att hinna prata med de flesta varje dag då han går runt i tryck, bokbinderi och packsalen.

Kommunikation är det han tycker är viktigast i uppdraget som chef:

– Ärlighet är det viktigaste, att det man säger stämmer... på ett ungefär.

Många undersökningar visar att det människor är allra mest rädda för är att tala offentligt inför stora grupper. Det är också Calle Zetterströms akilleshäla.

– Om jag måste så gör jag det, men det är något jag känner att jag skulle behöva utveckla.

Miljöhänsyn

Alfa Print AB är certifierade enligt ISO 14001, har Svanenlicens och kan trycka FSC-märkt. De köper in 800 kg färg i veckan, vilket blir 16 640 burkar på ett år. För att spara miljö köper företaget in

färgen på fat istället. Det blir 208 fat om året. Men ISO-certifieringen påverkar inte direkt produktionsplaneringen.

– Den största skillnaden är att vi inte får testa några nya kemikalier. Det finns en hel del restriktioner, främst när det gäller kemi. Vi har en specialist som bevakar ISO 9000-arbetet.

Optimistisk syn

När det gäller utvecklingen i den grafiska branschen är Calle Zetterström försiktigt optimistisk.

– Jag tror att vi kommer att gå mer mot tre-skift framöver. Om vi har tur kommer miljöhänsyn att medföra mer inhemskt tryck. Det måste vara bättre att producera svenska skolböcker i Sverige på svenska pressar.

Karriären i korthet

– Jag ville gå en ingenjörsutbildning sedan är det nog mest slump att det blev just grafiska högskolan även om svärfar rekommenderade den grafiska branschen.

Som nybakad grafisk ingenjör fick Calle Zetterström en tjänst som kalkylator på anrika Almqvist och Wiksell i Uppsala för att efter det arbeta som kalkylator och säljare på Bohuslänningens boktryckeri i Uddevalla under drygt ett år. Det följdes av två och ett halvt år som kalkylchef på AWT och sex år som inköpschef på Det Bästa.

Kerstin Orsén
kerstin.o@euromail.se

Faktaruta:

Namn: Carl Zetterström, men kallas Calle Z.

Titel: Produktionschef.

Arbetsplats: Alfa Print AB, Sundbyberg.

Motto: Gör ditt bästa!

Föredöme som chef: Svårt att säga men jag hade en tidigare chef som spred entusiasm. Han var inte så hierarkisk och fick en avdelning att fungera ovanligt bra.

Vill helst ändra på: Trafiksituationen i Stockholm. Det är ju löjligt att staden är en barriär som hindrar människor från att ta ett arbete några mil från sin bostad.

Surfar till: www.pingis.nu och färgåtgångssidan.

Fritid: Motionerar, skjutsar döttrar och fixar i villan.

Onad talang: Ganska bra på bordtennis, fd elitspelare.

Alfa Print AB

Ägarna: Roland Falk, Mats Ahlin, Mats Södrén, Olle Neckman och Håkan Folkesson som alla är aktiva i företaget.

Omsättning: 185 miljoner kr.

Antal anställda: 85 personer.

Trycker/producerar:

- Reklamtryck
- Tidningar
- Kataloger
- Böcker
- Finanstryck
- Kartor
- Tidtabeller
- Almanackor

”Ja, egentligen trycker vi allt – bara vi får en förfrågan”

Bokbinderiet: använder drygt 100 000 klamrar per skift.

Falsar: 120 000 4-sidiga A4-foldrar i timmen

Jättefusionen gick om intet

I förra numret rapporterade vi om de långt framskridna planerna på att slå ihop Sörmlands Grafiska Quebecor och Roto Smeets europeiska verksamheter. Men aktieägarna i Roto Smeets tackade nej till affären så den blev inte av. Orsaken var att Quebecor inte ansågs tillräckligt attraktivt rent affärsmässigt. Nu har Quebecor svårigheter och är under omstrukturering. I England lade man ner sin verksamhet i Corby (rulloffset) med 250 anställda då tryckeriet inte gick att sälja.

Elanders köper Seiz Printing i USA

Elanders förvärvar aktierna i Seiz Printing Co, Atlanta, USA och får därmed produktionskapacitet även i Nordamerika.

– Genom detta förvärv ser vi stora möjligheter att stärka vår position inom segmentet Automotive i USA, säger i ett pressmeddelande Patrick Holm, VD och koncernchef i Elanders.

”Frågan har låg prioritet. Framförallt inom privata näringslivet”

kommenterar Ledarnas ordförande Annika Elias att vartannat företag saknar jämställdhetsplan.

HN och HP ska samarbeta i ett bolag

Hallands Nyheter ska inleda ett samarbete med Hallandsposten och tidningarna kommer till viss del att produceras gemensamt i Halmstad. Med samarbetet ska 35 anställda rationaliseras bort för att spara 20 miljoner kronor.

– Förhoppningen är att det här kan göras genom de individuella lösningar som anställda mellan 59 och 64 år kommer att erbjudas. Räcker inte det har vi ingen plan B, men uppsägningar kan i så fall inte uteslutas, säger Kent Stenstrand, tillförordnad vd på Hallands Nyheter till tidningen.

Besparingskravet är satt trots att det går bra för båda Hallandstidningarna. Vinsterna ska investeras i nya medieformer, bland annat med en satsning på webbtidningen. Pengar behövs även till den växande mediekoncernen Stampen AB.

Redan på 1100-talet använde kineserna lösa typer för skrift, vinpressar hade använts (troligen) i några hundra år för att göra tryck på tyger. Gutenberg uppfann stilgutningen och mekaniserade trycktekniken för att framställa böcker. Här syns en del av en sida ur den 42-radiga bibeln, den så kallade Gutenbergs Bibel som anses vara ett av de mest fulländade verken inom boktryckkonsten genom tiderna.

Gutenbergs revolutionerande uppfinning är förstas grunden till grafiska branschens existens. Inför Grafiska Medieförbundets 100-årsjubileum kan det vara på sin plats att påminna om hur allt började en gång i tiden.

Johannes Gensfleisch zur Laden zum Gutenberg, omkring 1400 - den 3 februari 1468. Idag har Projekt Gutenberg målet att tillgängliggöra alla böcker utan upphovsrätt via internet.

Så föddes grafisk industri

JOHANN GUTENBERG och hans epokgörande utveckling av boktryckarkonsten låg rätt i tiden mot slutet av 1450-talet. Renässansen och dess tankevärld jämte Martin Luthers frigörelse från katolicismen med en ny bibeltolkning banade vägen från klostrens skrivsalar.

Gutenberg var något av rätt man på rätt plats. Hans egentliga uppfinning var ett instrument för handgjutning av lösa metalltyper av bly. Detta utvecklade han ur sitt egentliga yrke som gravör och guldsmed.

Utvecklingen från de första böckerna på 1450-talet gick snabbt, även om tryckeriteknikens grunddrag inte började förändras förrän mot 1800-talets slut.

Raden av uppfinningar inom tryckeritekniken är lång. Det verkar ironiskt

nog som om dagens digitalteknik inom trycksaksbranschen inte har lett oss bort från "det tryckta ordet". Tvärtom.

Modern informations- eller datorteknik förefaller lika revolutionerande som Gutenbergs femhundraåriga uppfinning var på sin tid.

Böcker och tidningar kommer sannolikt inte att försvinna trots all datoriserad kommunikationsteknik. I ett historiskt perspektiv står det tämligen klart, att boktryckarkonsten som uppfinning blev upptakten till den moderna tidens mest betydelsefulla tekniska landvinningar och av oerhörd vikt för utvecklingen av det moderna samhället i alla dess olika former.

Till Sverige kom tryckeritekniken med text från lösa blytyper och färg 1483 via tysken Johann Snell, som detta år tryckte den första svenska boken,

"Dialogus Creaturarum" i Stockholm. Detta kan ses som en konsekvens av boktryckarkonstens spridning rent tekniskt. Men i första hand gällde det alla dess kommersiella möjligheter.

Det är på 1470-talet, som tryckerier etableras i snabb följd över hela Europa.

Ett årtonde senare är pressarna i gång på 100 orter i vår världsdelen och när 1500-talet inleddes hade tryckeri-verksamhet satts i gång i omkring 240 städer. Vad gäller Sverige hade fem tryckerier kommit i gång. Men ute i Europa hade vid denna tid 40 000 editioner framställts i en samlad upplaga.

I dagsläget är den grafiska branschen en av Sveriges mest betydande. Stora koncerner samsas med en lång rad små tryckerier.

Bertil Frick

ledarna
SVERIGES CHEFSORGANISATION

Pssst!

Tipsa oss om andra chefer som har nytta av ett medlemskap i Ledarna. Du får ett biobesök eller en pocketbok för varje medlem du rekryterar. Mer information på www.ledarna.se/tipsa eller ring 0200-87 11 11.

Volymen för web-to-print beräknas växa med 264 procent fram till 2010, till ett marknadsvärde på över 100 miljarder kronor.

Enorm

pengar inom web-to-print – Sverige ett föregångsland

Trots detta är en fjärdedel av trycksaksproffsen osäkra på vad web-to-print är och vad det har för fördelar. Svenska tryckerier har dock kommit längre än många av sina europeiska konkurrenter. Detta visar en europeisk undersökning som genomförts bland företag i den grafiska branschen av undersökningsföretaget InfoTrends på uppdrag av Canon.

Web-to-print är ett samlingsnamn för e-handelslösningar för grafiska företag, som bland annat innebär möjlighet att beställa trycksaker via webben. För beställarna finns det oerhörda fördelar: Det går snabbare att ladda upp jobb, det är enklare att följa arbetsgången, det går att godkänna original på distans samt koppla till databaser för personifierade utskick.

– Det är viktigt för oss leverantörer att förstå de utmaningar och hinder trycksaksproducenter står inför och hur lösningar uppfattas och anammas i verkligheten. Eftersom vi ser att volymen på web-to-print-jobb kommer att mer än dubbleras under de kommande åren, har vi en skyldighet att hjälpa våra kunder inom den grafiska branschen att förstå

och kunna utnyttja tekniken, säger Martin Elofsson, produktchef för lösningar för grafisk industri på Canon Svenska AB.

Sverige leder utvecklingen

Sverige utmärker sig positivt i undersökningen. En hög andel företag planerar att investera i web-to-print, om ett par år kommer antalet webblösningar att ha fyrfaldigats. Sverige har då näst flest i Europa, bara Finland kommer att ligga före. Svenska tryckerier är också drivande när det gäller att använda web-to-print till olika typer av tjänster. En högre andel än genomsnittet erbjuder eller planerar exempelvis att kunna ta emot variabeldatajobb eller ge kunderna möjlighet att korrekturläsa original och hålla koll på status på sina beställningar via web-to-print.

– Det är roligt att se att Sverige är ett av föregångslanderna när det gäller web-to-print. Delvis har det att göra med den

utvecklade bredbandsanvändningen och att svenska företag är vana vid att beställa varor och tjänster via Internet. Men vi tror också att det hänger ihop med att svenska och nordiska tryckerier har varit snabba att ta till sig annan digital teknik såsom digitaltryck och variabelldata, säger Martin Elofsson.

Olika uppfattning delar den grafiska branschen i två läger

Undersökningen visar att den grafiska branschen är uppdelad i två läger – dels de som förstår potentialen hos webbrelaterade tjänster, och dels de som antingen helt avvisar web-to-print eller är osäkra på vad det innebär. 17 procent av de som inte planerar att implementera web-to-print säger att det är för att de inte tror på konceptet.

Kerstin Orsén
kerstin.o@euromail.se

Mer om undersökningen finns att läsa på www.canon.se.

Annika Elias på förbundsrådet:

Måste våga rannsaka oss själva och vår organisation!

Den 6-7 febr var Ledarnas förbundsråd samlat på Djurönaset utanför Stockholm. Mycket av diskussionerna kom att handla om den nuvarande organisationen och vad som kan göras för att öka engagemanget hos medlemmarna.

Annika Elias inledde med att bli uppmärksamma till att vi under de kommande grupparbetena skulle våga rannsaka oss själva och vår organisation. Vi måste finna ut vilka framtida krav medlemmarna har och hur och i vilken mån de vill påverka demokratiprocessen. Här krävs att vi tänker nytt. Hela den fackliga sfären har under 2007 tappat många medlemmar och organisationsgraden har sjunkit drastiskt, sade Annika. Här i ligger en stor utmaning för oss.

Per Hedelin informerade om den stora omställning som skett inom Ledarna. Inte mindre än 26 nya medarbetare började under 2007. Ingall Axelsson berättade om hur man nu söker finna rutiner för den av Ledarnas förbundsstyrelse beslutade förenings servicen. Vilket innebär att systemet med föreningsansvariga ombudsmän upphört. Läs mer om det i ledaren på sidan tre.

Som utgångspunkt inför de kommande grupparbetena var Stefan Kummås presentation på temat demokrati och engagemang bra och tacksamt. Magnus Thorén, Revir, redovisade den genomförda studien av medlemmar och inflytande. Synen på Ledarna var bland annat att där förväntade man sig stöd vid behov och att

Ledarna var en kompetenskälla. Från demokratiprojektet redovisades en summering av vad som framkommit i diskussionerna med föreningarna. Även planerna på ett "Utvecklingsprogram för förtroendevalda" och en "Framtidspanel – yngre chefer" presenterades.

Efter att Annika Elias presenterat hur grupparbetet var upplagt skred så grupperna till verket. De frågeställningar som diskuterades var:

- Nuvarande organisationsstruktur
- Utvecklad organisationsstruktur
- Demokratiska arbetsformer
- Påverkan och engagemang

Vid den redovisning som skedde nästa dag visade det sig att grupperna verkligen tagit uppgiften på allvar och diskussionen var stundtals rätt livlig. Så livlig att a-kassans ordförande Åke Tell nästan inte fick den tid han begärt för att presentera a-kassans utveckling och resultat. Därefter återstod inte annat än en avslutande lunch innan deltagarna anträdde resan hem.

Hans-Erik Forssten
hans.forssten@swipnet.se

Tips för dig som jobbar skift

Ska jag som har nattskiftet äta frukost innan jag sticker till jobbet?

Hur mycket behöver jag sova? Vilka hälsorisker behöver jag vara uppmärksam på?

Svaren finns i skriften *Dag & natt* – handbok i skiftarbete. Boken tar upp den forskning som finns om hälsoeffekterna vid skiftarbete. Grafiska Miljörådets ambition är att boken ska vara ett användbart verktyg för att skapa och vidmakthålla god arbetsmiljö på de företag som tillämpar skiftarbete.

”Vi hoppas att de tips, goda råd och bra exempel som finns i boken ska öka insikten om hur viktigt det är att man anpassar produktionen till människans förutsättningar vid olika typer av skiftarbete”, skriver författarna i förordet till boken.

Du kan rekvidrera boken utan kostnad genom e-post till:

annica.soderberg@ledarna.se.

Ange att det gäller *Dag&natt* samt din adress.

Obligatorisk a-kassa ska utredas mera

Statsministern är tveksam till obligatorisk a-kassa. Sören Öman, som utreder frågan, har fått utökade direktiv att föreslå en ny myndighet som ska ansvara för dem som inte vill vara med i någon a-kassa. Samtidigt får miljöpartiets förslag att baka in arbetslöshetsförsäkringen med sjukförsäkringen oväntat stöd av facket.

Regeringen vill inte att a-kasseavgiften ska bakas in skatten och dras direkt på lönen. Skälen är flera, dels minskar försäkringsmässigheten och dels förloras möjligheten att koppla avgiften till hur hög arbetslösheten är i olika branscher.

Nu delar också statsminister Fredrik Reinfeldt finansminister Anders Borgs kritik mot förslaget om obligatorisk a-kassa.

– Vi har uttryckt oss ungefär likadant. En del av det som talar mot förslaget har framkommit nu på slutet. Det faktum att 400.000 aktivt har fattat beslut att lämna a-kassan kommer att möta kritik om vi återkommer med ett förslag som i realiteten tvingar dem tillbaka. Det låg inte för handen när vi diskuterade utformningen av en obligatorisk a-kassa, sa Fredrik Reinfeldt.

Han ville dock inte kommentera om regeringen kommer att lägga fram ett förslag om obligatorisk a-kassa utan hänvisade till Sören Ömans utredning.

I mitten av maj ska utredningen presentera vilka lagändringar som krävs för att införa obligatorisk a-kassa. Uppdraget ska slutredovisas den sista september.

I slutet av februari fick miljöpartiet oväntat stöd av Unionen för sitt

förslag att slå ihop arbetslöshetsförsäkringen med sjukförsäkringen.

– Miljöpartiets förslag verkar vara bättre än det som kommit fram i utredningen, säger Mari-Ann Krantz, ordförande för Unionen till TT.

Hon konstaterar att många idag hamnar mellan Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens stolar. Dessutom menar hon att facket måste klara sig på egna meriter.

Ledarna tar dock inte ställning i politiska frågor och har därför ingen officiell syn på förslaget.

Om ett förslag om obligatorisk a-kassa läggs fram kommer det att genomföras tidigast under 2009.

Kerstin Orsén

kerstin.o@euromail.se

Om din inkomstförsäkring

I ditt medlemskap ingår en inkomstförsäkring som ger dig 80 procent av lönen de första 100 ersättningsdagarna. Försäkringen gäller i vissa fall upp till 62 år. Tanken bakom försäkringen är att det ska vara möjligt att leva på sin inkomst, även när man är arbetslös. Enbart arbetslöshetsförsäkringen ger inte chefer ett tillräckligt skydd vid arbetslöshet eftersom de flesta

medlemmar har lön över a-kassans ersättningsstak.

Försäkringen består av två delar:

- Basförsäkring, där lön upp till 50 000 kr/månad försäkras.
- Frivillig tilläggsförsäkring, där lön upp till 80 000 kr/månad kan försäkras.

Mer information finns på: www.bliwa.se.

Grafiska Medieförbundet ger ut 100-årsbok

Grafiska Medieförbundet firar under 2008 sitt 100-årsjubileum. Med anledning av jubileet utges en jubileumsbok som skildrar förbundets verksamhet på olika områden under de gångna 100 åren. Skriften tar upp ledarrollens utveckling och innehåller en framtidsvision för den grafiska branschens utveckling.

Det var den 24 april 1908 som förbundet bildades i Stockholm under namnet Sveriges Grafiska Faktorsförening. Fram till 1967 fungerade GMf som en fristående facklig organisation med eget medlemskap i TCO. Från 1967 tillhör GMf Ledarna som en självständig förening. Anslutningen till Ledarna gav GMf möjlighet att behålla närheten till medlemmarna och fortsätta bedriva en uppskattad regional och lokal verksamhet men samtidigt genom Ledarna kunna utnyttja en stor organisations styrka.

Värdet av en egen förening för att bevaka och driva de egna intressena har

utgjort grunden till att GMf har verkat under 100 år och fortsätter att organisera chefer och specialister inom grafisk industri.

Den nu utgivna jubileumsskriften har redigerats och till stora delar författats av Hans Lönn, tidigare ombudsman för GMf och redaktör för förbundets tidning. I boken medverkar också Björn Bergman, tidigare ordförande för Ledarna, och Hans Johansson, ansvarig för utbildning och miljö inom Grafiska Företagens Förbund. Den internationella verksamheten skildras av Lars-Erik Lundell, tidigare ombudsman för GMf. Jubileumsskriften har utformats

av Jerk-Olof Werkmäster, grafisk formgivare, och tryckts av Alfa Print AB, Sundbyberg.

GMf kommer att fira 100-årsjubileet i samband med sitt ordinarie representantskapsmöte den 26 april 2008 på Hotell Sergel Plaza, Stockholm, där en mottagning hålls med efterföljande supé.

Hallå där Hans Lönn... författare till GMfs jubileumsbok

Har det varit svårt att skildra de 100 åren?

Ja, det har tagit tid och möda att läsa in källmaterialet, men jag hade stor hjälp av 75-årsboken. Det var oerhört svårt att prioritera i den omfattande boken och komprimera ner de första 75 åren. Sedan har jag bland annat läst in de senaste 25 årens årsberättelser, där jag inte alltid själv varit med. Det tog några månader. Det tar längre tid än man tror att göra en sådan här bok. Men det har varit roligt att plöja igenom det här.

Vad har du valt att fokusera på?

Jag har valt viktigare händelser ur förbundets perspektiv och försökt att spegla det väsentligaste på arbetsmarknaden, den tekniska utvecklingen och i viss mån utvecklingen på företarsidan.

Är det någon speciell händelse som haft avgörande betydelse för GMfs utveckling?

Ja, det som slagit hårt är att den här branschen har drabbats hårdare än någon annan på grund av den tekniska utvecklingen. Jag har också speglat arbetslöshetssiffrorna som varit skrämmande tidvis för förbundets medlemmar. Många har tvingats att byta bransch men ändå haft glädje av sin erfarenhet som ledare och chefer. Ledarrollen har ju också utvecklats till en profession i sig från att tidigare ha varit en belöning för goda insatser.

Branschens välmående kan man utläsa, om man vill, i boksluten för Gra-

Hans Lönn, författare.

fisk Faktorstidning. Det speglar ganska väl hela utvecklingen.

Vilket typsnitt har ni valt och varför?

Vi har valt typsnittet Berling Nova för att hedra vår numera bortgångne hedersmedlem, hovgrafikern Karl-Erik Forsberg. Han skapade typsnittet och hjälpte förbundet att utforma 75-årsboken för

25 år sedan.

Hur ska den distribueras?

Genom avdelningarna ska den delas ut till alla medlemmar. Sedan ska den delas ut till förbundets vänner och bekanta och vid jubileet ska alla få en bok.

Avdelningarna positiva till större regioner

På sikt kan Grafiska Medieförbundets avdelningar komma att ersättas med regioner. Det framkom då förbundsstyrelsen och representanter från avdelningarna diskuterade GMfs framtida organisation.

Rollen som förtroendevald, medlemmarnas förväntningar på sitt medlemskap och hur demokratin påverkas då avdelningarna slås samman var tre huvudfrågor som diskuterades i grupparbeten vid konferensen på Ålands hav.

Förtroendevald vill påverka

Vad fick dig att vilja bli förtroendevald? Vilka förväntningar har du på GMfs styrelse och hur kan vi få fler att vilja ta på sig uppdrag som förtroendevalda? De tre huvudfrågorna diskuterades igenom av gruppen.

Inledningsvis har den förtroendevalde ofta ifrågasatt något eller engagerat sig i en fråga lokalt på företaget vilket sedan lett vidare till ett ännu större engagemang. Någon svarade att de blivit tillfrågade sedan tidigare förtroendevald gått i pension.

De förväntningar som finns på styrelsen är främst att få hjälp och stöd när detta krävs samt information vid avdel-

Linda Schentz, Lars Lindholm och Birger Eriksson diskuterar grupparbetet.

ningsmöten. Gruppen uttryckte också en önskan att få information vid inträde av nya medlemmar.

Gruppen menar att det är ett stimulerande och utvecklande uppdrag och att mer information om vad det faktiskt innebär att vara förtroendevald skulle öka intresset och få fler att ta på sig uppdrag. "Tar man ansvar, utvecklas man".

Trygghet viktigt

Vad vill medlemmarna ha ut av sitt medlemskap i GMf? Vad och hur vill medlemmarna kunna påverka? Enligt gruppen förväntar sig först och främst medlemmarna ett baspaket med trygghet – att få hjälp när det behövs, försäkringar och kunskap om möjligheter. Därutöver menar gruppen att medlemmen vill ha möjlighet att påverka frågor som den tekniska utvecklingen på företaget, tryggheten och lönen. Gruppen tror att medlemmarna känner mindre möjlighet att påverka än tidigare och efterlyser därför fler möten. För att skapa ett bättre engagemang måste man träffas, avslutar gruppen.

Plus eller minus?

Det är inte helt säkert att det demokratiska inflytandet behöver bli sämre med färre avdelningar men det är troligen så att inflytandet blir sämre. Det gäller att vara förberedd inför sammanslagningar och ta vara på det engagemang som finns genom att t ex utse kontaktmän. En modernare beslutsgång än den nuvarande kongressen kan också öka inflytandet, menar gruppen.

Bakgrunden till konferensen var ett beslut vid GMfs representantskapsmöte att utreda vilka konsekvenser sammanslagningarna av avdelningar får.

Kerstin Orsén
kerstin.o@euromail.se

Kjell-Arne Isulv, PA Bäcklund och Karl-Erik Andersson diskuterar hur organisationen påverkar medlemmarnas inflytande och engagemang.

Kreativ aktivitetsplanering i GMfVäst

Förra årets julmöte hade vi, som de senaste åren, i finska föreningen Souvarit's lokaler på Hisingen. Vi var en trogen skara män (endast män!) som träffades på fredagskvällen den 14:e december för att ha årets sista medlemsmöte med efterföljande julbord.

Mötet hade bara en punkt på dagordningen och det var "förslag på kommande aktiviteter". Vi hade en livlig

diskussion där flera förslag framkom, bland annat möten ihop med andra avdelningar, studieresor till Danmark eller Tyskland, mer studiebesök på andra grafiska företag i regionen, studiebesök på Kanalhuset, SR/SVT:s nya anläggning i Göteborg, samarrangemang typ tidigare Faktorsträffar, m.m. Vi talade även om hur vi på bästa sätt kan involvera våra medlemmar som bor utanför Göteborgs-regionen och det måste vi göra genom att ha intressanta möten och att minst en gång per år förlägga ett medlemsmöte utanför Göteborg.

Efter mötesförhandlingarna fick vi ta del av det fantastiskt fin(-sk-)a julbordet som dukats upp av finska föreningens personal. Stämningen var på topp och det var en munter samling som efter maten traditionsenligt berättade historier, både sanna och osanna, skrattade och sjöng så taket lyfte.

Det glada gänget hade ett kreativt möte om intressanta studiebesök. P-A

Skåneavdelningarna planerar ett "GMf Syd"

Styrelsen för Malmö/Landskrona hade en träff med styrelsen i Helsingborg. Anledningen till detta möte gällde sammanslagning av båda avdelningarna eller rättare sagt bildandet av en ny avdelning tillsammans. Den nya avdelningen kommer i så fall att heta GMf Syd.

Tanken är att vi ska bli större och starkare. Medlemmarna i respektive avdelningar har godkänt en sammanslagning sedan tidigare.

I båda avdelningarna har vi samma problem. Vid allmänna möten är det ett fåtal medlemmar som anmäler sig och definitivt mindre till årsmöten. Det är inte lätt att rekrytera nya styrelsemedlemmar. Vid sammanslagningen efter årsmötet 2009 kommer styrelserna från respektive avdelningar att bilda en gemensam styrelse – om våra medlemmar vill det då.

Malmö/Landskrona och Helsingborg kommer att arbeta vidare med en åtgärdslista. Det lär behövas eftersom det blir mycket arbete framöver för att få den nya avdelningen att fungera.

Styrelserna kommer att träffas igen enligt följande:

- 1 april på Parajett i Landskrona.
- 27 maj på Allers i Malmö.
- 2 september på Allers i Helsingborg.

Information till medlemmarna kommer i en artikel i Media Grafica och i kalendererna till och på respektive årsmöten.

Förslag är också att lägga in en blogg-ruta på GMf:s hemsida. Detta ska undersökas närmare.

Göran Zaar
Sekreterare i Malmö/Landskrona
goranzaar@telia.com

Norrand håller årsmöte - fyller 90 nästa år

Avdelning 512 Norrand har haft sitt årsmöte på hotell Aurum i Skellefteå den 24 februari 2008. På morgonen när vi i Skellefteå vaknade hade det snöat ordentligt och jag hoppades att det inte skulle ställa till några problem för de deltagare som skulle köra bil till oss.

Innan årsmötets start fick vi en matbit och kaffe och det var bra för de som hade kört en längre sträcka. Vår ordförande Lars Karlsson öppnade mötet och hälsade alla välkomna. De nya val som skulle göras var kassör och sekreterare för en 2-årsperiod framöver. De som valdes blev Lars-Erik Sandström, Piteå som kassör och Leif Lindholm, Skellefteå som sekreterare. Lars Karlsson har ett år kvar på sin valda ordförandepost. Detta möte blev vårt 89:de. Nästa år firar vi 90 år och då har vi bestämt att det blir ett större möte med lite kringarrangemang.

Det blev ett intressant möte eftersom vi hade vår förbundsordförande Hans-Erik Forssten inbjuden från förbundsstyrelsen så vi fick veta vad som händer utanför vår avdelning. När alla valen och dagordningen var slutförd tackade ordföranden för deltagandet och hoppades att vi alla skulle få träffas om ett år.

Leif Lindholm
sekreterare

MEDIA GRAFICA

Kalendarium

Under den här vinjetten presenterar vi ett urval av de aktiviteter som arrangeras runt om i landet.

Mars

- 18 GMf Helsingborg, årsmöte
- 18 GMf Stockholm, styrelsemöte
- 29 GMf Malmö, årsmöte

April

- 1 Sätta lön, Karlstad
- 2 GMf Stockholm, årsmöte
- 8 Arbetsmiljö, Umeå
- 8 Pensions- och försäkringsinformation, Karlshamn
- 9 Interkulturell kommunikation - frukostseminarium, Malmö
- 10 Interkulturell kommunikation - frukostseminarium, Göteborg
- 10 Söka Jobb, Göteborg
- 11 Interkulturell kommunikation - frukostseminarium, Stockholm
- 22 Ny som chef, Norrköping
- 22-23 Ledarna RS-möte, Stockholm
- 24 Arbetsmiljö, Göteborg
- 26 GMf RS och 100-årsjubileum, Stockholm

Maj

- 5 Kompetensbaserad rekrytering, Ystad
- 6 Arbetsmiljö, Jönköping
- 6 Sätta lön, Uppsala
- 7 GMf Stockholm firar 100 årsjubileum, Stockholm
- 7 Kompetensbaserad rekrytering, Skövde
- 8 Ny som chef, Malmö
- 20-22 Facklig grundutbildning, Djurhamn (Stockholms skärgård)
- 21 GMf AU-möte, Stockholm
- 22 Arbetsmiljö, Kalmar

Juni

- 4 Pensions- och försäkringsinformation, Umeå

Mer information om seminarier finns under www.ledarna.se och via telefon: 0200-87 11 11 (Knappval: Kurs & Konferens). Information om GMfs aktiviteter finns på www.gmf.ledarna.se. Välkommen!

Full fart i veteranklubben

Stockholms Grafiska Faktors- och tjänstemannaförenings Veteranklubb höll sitt 34:e årsmöte den 29 januari 2008 i Kristinehovs Malmgård. 43 medlemmar närvarande.

Berndt Svensson valdes till att leda årsmötets förhandlingar och Wilmer Gustafsson till sekreterare samt referent till Media Grafica. Verksamhetsberättelsen som delades ut till samtliga årsmötesdeltagare redovisade ett mycket livligt verksamhetsår 2007 med kamratlig samvaro och välbesökta månadsträffar.

Verksamheten 2007

- 29 januari: Årsmöte
- 27 februari: Månadsträff på Kristinehovs Malmgård. Klarinettisten och underhållaren Rolf Carvenius spelade och kåserade om svensk jazzmusik.
- 13 mars: Intressant besök på Riddarhuset med guidning,
- 29 mars: Filmfotografen Anders Hanser visar sin intressanta film "Med blågula ögon".
- 24 april: Månadsträff på Kristinehovs Malmgård. Underhållning av sångartisten och trubaduren Pelle Törner.
- 22-25 maj: Resa till Polen under tre härliga vårdagar med besök i bl a Gdansk och Gdynia.
- 4 september: Dagstur till Uppland med bl a besök på Vallonsmedjan i Österbybruk.
- 25 september: Månadsträff på Kristinehovs Malmgård. Trubaduren Staffan Percy sjöng och tolkade Bo Zetterlinds texter.
- 23 oktober: Månadsträff på Kristinehovs Malmgård. Ann-Britt Grünevald berättade om sin tid som fängelsechef på Österåkeranstalten.
- 27 november: Månadsträff på Kristinehovs Malmgård. Musikalisk underhållning med Svensson Treooo.
- 18 december: Jullunch på Kristinehovs Malmgård. I likhet med tidigare år blev det en mycket välbesökt och lyckad avslutning på årets aktiviteter.

Deltagarantalet vid årets arrangemang har varit mycket gott. Vid årets slut hade Veteranklubben 191 betalande medlem-

mar. Förvaltningsberättelsen visar att ekonomin varit god med stöd av GMF Stockholm och medlemsavgifter. På revisorernas förslag beviljades styrelsen ansvarsfriet.

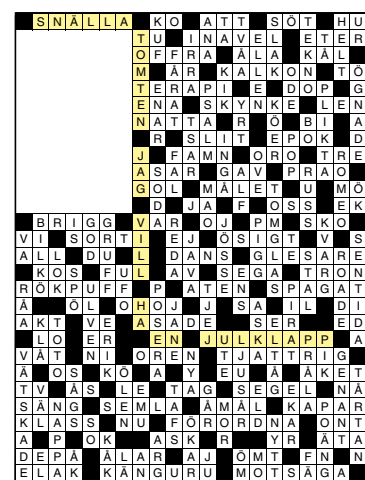
Sedvanliga val hölls och styrelsen har därefter följande sammansättning:
Ordförande: Berndt Svensson
Sekreterare: Wilmer Gustafsson
Kassör: Berndt Johansson
Klubbmästare: Ulf Esperstrand.

Berndt Svensson tackade för uppmärksamheten och förklarade årsmötet avslutat. Därefter vidtog en enkel lunch.

Wilmer Gustafsson, sekreterare

Du vet väl att du kan gå in och se vilka aktiviteter Stockholms Veteranklubb arrangerar på: www.veteranklubben-sgft.org

Lösning nr 4-07

Den först öppnade rätta lösningen av kryptot nr 4-07 var insänd av Wera Bengtsson i Johanneshov. Kryzzredaktionen skickar en trisslott och önskar god tur vid skrapningen.

Mediakrypto nr 1-08

	1	2	3	4		5	6	7	5	4		4	8	2	9		6	10		9
	F	R	O	S																
11	12	13	11	9		14	5	12		3	15	13	16	17		4	17		13	2
18		4	5	2	5		7	19	20	20	10		18	5	12	9	13	2	12	5
21	4	13		3	7	5	9		13	12	5		5	12		5	2	10	5	12
	9	2	8		13	19		22	12		18	19	9		19	9		7	2	8
18	8	6	4	21	12	7		9	17	1	8	12		15	2	10	18	18		2
	2			4	9	19	11	5		19	7	7	18	5		4	14	5	4	
8	11	13	14			4	8		21	2			17	18		9	19		11	8
4		20	19	4		9	2	21	11	10	7	5	2	13			4	9	8	18
5	2	5	16		6	10	12	9	13	2		18	5	12	15	4		3	7	5
	8	18	18	13												11	3		4	
9		14	5	11												5	20	3	16	5
8	15	13		4												23		2	8	23
20	8	2	4	13													19	12	12	5
9	6		23	20												11	6	13	15	
13		13	18													10		12	13	2
12	3	15	10	7												20	21			8
	4		9	17												8	11	22	12	15
4	9	8		20	10	12	4	9		1		8	4	5	12	12		7	21	2
8	18	14	5		15	5	9	5	20	5	4	11	10	12		8	2	8		13
12	10		12	19		7	21			15	21		4	5			21	2	5	12
	7	5	4	2	13	7	18	5	7	13		24	5		16	8			2	
2		4	5	9	4	5		7	5	2	16	8		8	2	20	16	13	9	9
5	4	23		10	4		1	5	4		14	5		6	17		16	18	10	
4	18	5	15	15		18	22		4	23	3		4	13	9	9		22	7	7
24	13	2	2	13	18	3	4		13	18	15	13	12		5	2	8	12		10
5	6		3	12		4	9	3	9	5		11	3	23		13	12	15	10	6
9		13	14		10	4	5	11		12	17	5	12	4		5	9	13	12	

En utmaning för alla kryptoälskare!
 Den först öppnade rätta lösningen
 belönas med trisslotter.
 Skicka lösningen till:
 Media Grafica, Box 120 69,
 102 22 Stockholm.
 Glöm ej att ange namn och adress.

Namn.....

Adress.....

Postadress.....

POSTTIDNING B

**Media Grafica
Box 120 69
102 22 Stockholm**

En jury kommer att utse
Årets GMf:are under våren 2008.
Vi vill gärna ha nomineringarna
så snart som möjligt eller senast
den 28 mars 2008.

Skicka nomineringen direkt till:
kerstin.o@euromail.se eller post:
Media Grafica, Box 120 69,
102 22 Stockholm.

Vem blir årets GMF:are?

Vid Grafiska Medieförbundets kongress beslöts att utlysa en tävling för att utse Årets GMf:are.
Har du en kollega som är väl värd lite extra uppmärksamhet?
Nominera i så fall personen ifråga direkt till redaktionen.